İNSANLARIN HATALARINI ARAMAYI NASIL BIRAKTIM?

15 yaşlarındayken, inancıma daha bağlı olmaya başladım. Allah'a daha yakın olabilmek için daha bilinçli bir şekilde çaba harcadım. İyiliği emredip kötülükten alıkoymak benim görevimdi. İman etmenin ne kadar güzel olduğunu keşfettiğimden beri, etrafımdaki insanların da keşfetmesini istiyordum. Öğrendiklerim arttıkça, "bu bilgileri onlar da öğrensin, uygulasın" isteğim de artıyordu. İzlediğim yol genelde şöyleydi:

"Nadiren konuştuğum sınıf arkadaşım, kusura bakma ama tesettürün olması gerektiği gibi değil.'"
"Eğer yarın ölsen, bu günahın seni cehenneme götürebileceğini düşün."
"Neden onu okuyorsun, o nasıl ilgini çekebilir ki?!"
"Müslümanların çok derdi var, bir çok Müslüman şu şekilde bu şekilde…"

Söyleyeceğiniz üzere, tebliğ için çabam pek başarılı değildi. Merhametli ve tatlı dilli olmak yerine yargılayıcı ve eleştirici olmuştum. Aktif bir şekilde insanların hatalarını düzeltebilmek için yollar aradım ve benim eleştirilerimi 'samimi, yürekten bir tavsiye' olarak algılamadıkları için onları suçladım.
Başkalarına İslamiyet'i anlatma girişimimde, kendi kusurlarımı göz ardı ederek insanların alışageldikleri eylemlerini mükemmel hale getirmeye çalıştım. Onları değiştirebileceğime ikna olmuştum çünkü bunu yapma amacım onların Allah'a daha yakın olmasına vesile olabilmekti. Elhamdülillah, o zamandan beri çok yol katettiğimi düşünüyorum; her zaman düzelmek, gelişmek için fırsat oluyor.

Yakın bir zamanda Hz. Musa hakkında bir sohbet izledim; Allah Hz. Musa'yı Firavun'a yolladığı zaman onunla **nazik bir şekilde** konuşmasını söylemiş, böylece Firavun kibrini bırakıp Allah'tan korkabilirmiş. İşte Allah, belki kalbinde kıpırdanma olur diye bu zalim hükümdara karşı yumuşak konuşmayı emretti.

"Ona yumuşak söz söyleyin. Belki öğüt dinler ve (benden) korkar." *(Taha Suresi, 20:44)*

Bu beni, insanları Allah'a çağırırken tatlı dille konuşmanın gücü üzerinde düşünmeye itti ve kendi kendime sordum: önceden yaptığım hangi hareket insanları uzaklaştırdı ve ben bunu nasıl düzeltebilir, geliştirebilirim. İşte, bunlar öğrendiklerim.

Kendinizle Başlayın

Sevgili Peygamberimiz (sav), ***"Ben, güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim."*** (bk. Muvatta, Husnü'l Halk, 8; Müsned, 2/381) buyurdular.

İslam'ın bunu içerdiğinin farkına varınca, işe ilk olarak kendimi sorgulayarak başladım. Bildiklerimi daha fazla uygulamaya çalışırken amacım neydi? Allah'ın beni kendisine kulluk etmem için yarattığını biliyordum, ancak bunu yaparken samimi miydim yoksa egomu beslemek için mi yapıyordum?

"Allah, merhametli olanlara rahmetle muamele eder. Öyleyse, sizler yeryüzündekilere karşı merhametli olun ki, semâda bulunanlar da size rahmet etsinler."
(Ebû Dâvûd)

Merhamet ve şefkat Yaratıcımızın iki temel niteliğidir, sıklıkla kendini bu şekilde tanımlar. Ancak buna rağmen insanları O'na çağırışımda bu özellikleri sergilememiştim. Kendimden başlıyor olmak kendimi acımasızca eleştirmek, negatif olmak ve sadece kendi kusurlarımı görmek anlamına gelmiyordu; kendime karşı merhametli olmak anlamındaydı. İnancı hiçbir zaman *"Onu (imanımı) geliştirmek için artık bir şey yapmama gerek kalmadı, çalışmayı bırakmalıyım''* seviyesine gelemeyeceği için artık kendi sorunlarımdan kaçıp başkalarına odaklanmayı bırakmalıydım.

Resulullah(sav) şöyle buyurdular: ***"Hiçbiriniz kendisi için istediğini (mü'min) kardeşi için istemedikçe (gerçek) iman etmiş olamaz."***
(Buhârî)

Herkes bu hadisi duymuştur. Ama iş Allah'ın mesajını yaymaya gelince, biz kendimize nasıl saygılı ve kibar bir şekilde davranılmasını istiyorsak başkalarına da öyle davranmamız çok önemlidir. Taşıyıp yaydığımız öylesine bir mesaj değil, biz bu ve sonraki hayatımız için başarı ve hoşnutluğu barındıran bir mesaj taşıyoruz. Bazen kıskançlık, paranoya, endişe gibi duygular hatta kendi başarısızlıklarımız bile başkalarına karşı olan davranışlarımızı etkileyip çarpıtabiliyor. Bu nedenle sürekli amaçlarımızı, niyetlerimizi yenilemeli ve empatimizi sürdürmeliyiz.

Yumuşak, Ilımlı Kelimeyi Seçin

İnsanlara yol göstermek güzel bir şey, ama bunun ilim-irfanla akıllıca yapılması gerekir. İnsanları yukarı çekin, aşağı itmeyin. Bir insan nasıl gelişebilir, buna odaklanın; eksiklerine değil. Cesaret verme konusunda; Allah sevgisini oluşturmak, ibadetlerinin yetersiz olduğunu söylemekten daha çok yardımcı olur.

"Kolaylaştırınız, güçleştirmeyiniz, müjdeleyiniz, nefret ettirmeyiniz."
(Buhârî)

Birisi bana hiç unutamayacağım bir tavsiye vermişti. Tavsiyesi 'sert zihniyet' sahibi olmamaktı. Yani: Sürekli ''Müslümanlar şöyle, Müslümanlar böyle'' diye yakınan insan aslında kişisel sebeplerinden dolayı rahatsızdır, şikayetçidir ve onlarla samimi bir şekilde konuşmak yerine onları soğutur, kaçırır. Kelimeler inanılmaz şekilde güçlüdür. Sizinle sözleri en güzel haliyle kullanıp yumuşak dille konuşan o insanın kalbinizde oluşturduğu huzuru hatırlayın…

Benim için değerli olan insanlardan biri var, mesleki olarak resmi ve katıdır; ancak konu İslam olunca ılımlılığı ve samimiyeti beni rahatlatır. Hangi zorluğu yaşıyor olursam olayım, ondan tavsiye isteyince bana tam da ihtiyacım olanı en güzel tavırla söyleyeceğini bilirim. İfade etme tarzınızı gözden geçirin, daha iyi bir şekilde yapabilir misiniz diye. Onlar yalnızca kelimeler olabilir, ancak güçleri çok fazla.
Allah'ın söylediği üzere, İslamiyet'in mesajı sert bir üslupla asla başarılı olamazdı:

"Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi."
(Ali İmran Suresi, 3:159)

Akıllıca Yaklaşın

Hz.Nuh sabah-akşam, gizliden-açıktan insanlara tebliğde bulundu. Onlara Allah'ın muhteşem ödüllerini hatırlattı. Sürekli, onları Yaratanlarına daha yaklaştırabilmek için hangi yolları kullanması gerektiğini düşünüyordu. Birine tebliğde bulunurken; durun, düşünüp taşının ve yapacağınız hareketin onu Allah'a daha yakın kılıp kılmayacağını düşünün. Karşınızdaki insanla bu muhabbeti kurabilecek kadar yakın mısınız hatta? Doğru zamanda mı yapıyorsunuz? Bu konuşma size yöneltilseydi hoşunuza gider miydi?

Sadece Sonuç Odaklı Olmayın

Bir insanda sonucunu **anında** görebilmek için ona tavsiye verip iyiliği emretmeyin. Eğer amaç bu olsaydı, Hz. Nuh asırlar öncesinde tamamen vazgeçerdi. Bunu Allah rızası için yapıyorsunuz. Birisine kibar olmayı bırakır ve onu ümitsiz vaka olarak görürseniz, gösterdiğiniz merhamette ya da Allah'a olan hizmetinizde gerçekten samimi misinizdir?

"Şüphesiz sen sevdiğin kimseyi doğru yola iletemezsin. Fakat Allah, dilediği kimseyi doğru yola eriştirir. O, doğru yola gelecekleri daha iyi bilir."
(Kasas Suresi, 28:56)

Konu insanlara gelince, biz onlarda sadece onların görmemizi istediklerini görürüz. Onların acılarını ve imtihanlarını göremeyiz. Hangi tecrübeleri edinerek şuanki karakterlerine büründüklerini bilemeyiz. Bunun bilincinde olarak, devamlı onlara tatlı dilli olur ve herhangi bir beklentiye girmezsek hayal bile edemeyeceğimiz kadar iyilik etmiş oluruz. Davranışları hakkında kendi kendimize hüküm verirsek sadece durumu daha kötüleştiririz. Yapabileceğimizin en fazlası, onlarla empati kurup kibar davranmaktır. Gerisi Allah'a kalmıştır. Hidayet ancak O'ndan gelir, bizi dinlemiyorlar diye onlara kızmamalıyız. Belki birkaç sene içinde hidayete ererler ve imanları bizden daha sağlam olur. Öyle çok ihtimal var ki…Söylediklerime karşılık değişmeyen insanlara kızmak ve onlardan umudu kesmek yerine onlara şefkatle davranıp kibarlığa devam etmeyi öğrendim.

Başkalarından Umudu Kesmeyin

Yakın bir zamanda birisi bana nefsimizin boş bir tas olduğunu ve içine ne doldurduğumuza bağlı olarak iyi ya da kötü olabileceğini söyledi. Yani herkesin iyi olmak için fırsatı vardır, nerede olurlarsa olsunlar. Bu yüzden Allah Hz. Musa'yı tatlı dille konuşması için, zalim bir hükümdar olmasına rağmen Firavun'a yolladı. Hala kibrini bırakıp tebliği kabul edebilmesi için bir ihtimal vardı. Allah Firavun için bile umut var dediyse bizim için neden olmasın?

"Eğer şükreder ve iman ederseniz, Allah size niye azab etsin ki? Allah, şükrün karşılığını verendir, hakkıyla bilendir."
(Nisa Suresi, 4:147)

Allah, her istediğimizde bize tertemiz beyaz bir sayfa açar ve hiçbir zaman günahlarımızı yüzümüze vurmaz. Kendimizin en iyi hali olabilme şansımızın olduğu her günde merhamet ve ilham var. Bu yüzden kendimizi sürekli hesaba çekelim ve tatlı dille konuşmanın gücünü asla hafife almayalım.

Tatlı dille konuşma hakkında sizin ne gibi taktikleriniz var?

Zaynab Hamdi

Productive Muslim sitesinden alınarak "Genç Müslümanlar" tarafından Türkçe'ye tercüme edilmiştir.